

Question 1:

उच्चारण कुस्त-

मन्त्री	निर्माणम्	भ्राजा
कर्मकराः	जिज्ञासा	पित्रे
भ्रातृणाम्	उद्घाटनाय	पितृभ्याम्
नेतरि	अपृच्छत्	चिन्तयति

ANSWER:

विद्यार्थी हुसक। स्वयं उच्चारण करे।

Page No 79:

Question 2:

अघोतिखिताना प्रश्नाना एकपदेन उत्तराणि लिखत-

- (क) कस्याः महती जिज्ञासा वर्तते?
- (ख) मन्त्री किमर्थम् आगच्छति?
- (ग) सेतोः निर्माण के अकुर्वन्?
- (घ) सेतोः निर्माणाय कर्मकराः प्रस्तराणि कुतः आनयन्ति?
- (ङ) के सर्वकाराय धनं प्रयच्छन्ति?

ANSWER:

- (क) अनारिकायाः महती जिज्ञासा वर्तते।
- (ख) मन्त्री नद्याः उपरि निर्मितः नवीनः सेतोः उद्घाटनाय आगच्छति।
- (ग) सेतोः निर्माण कर्मकराः अकुर्वन्।
- (घ) सेतोः निर्माणाय कर्मकराः प्रस्तराणि जनाः पर्वतस्थः आनयन्ति।
- (ङ) प्रजाः सर्वकाराय धनं प्रयच्छन्ति।

Page No 79:

Question 3:

रेखाङ्कितपदानि आधृत्य प्रश्ननिर्माणं कुस्त-

- (क) अनारिकायाः प्रश्नेः सर्वेषां बुद्धिः चक्रवत् भ्रमति।
- (ख) मन्त्री सेतोः उद्घाटनाय आगच्छति।
- (ग) कर्मकराः सेतोः निर्माणम् कुर्वन्ति।
- (घ) पर्वतस्थः प्रस्तराणि आनीय सेतोः निर्माणं भवति।
- (ङ) जनाः सर्वकाराय देशस्य विकासार्थं धनं ददति।

ANSWER:

- (क) कस्याः प्रश्ने सर्वेषां बुद्धिः चक्रवत् भ्रमति?
- (ख) मन्त्री सेतोः कस्मै आगच्छति?
- (ग) के सेतोः निर्माणम् कुर्वन्ति?
- (घ) कुतः प्रस्तराणि आनीय सेतोः निर्माणं भवति?
- (ङ) जनाः कस्मै देशस्य विकासार्थं धनं ददति?

Question 4:

उदाहरणानुसारं रूपाणि लिखत-

विभक्तिः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमा	पिता	पितरौ भातरौ	पितरः (पितृ) ..... (भ्रातृ)
द्वितीया	दातारम्	दातारौ धातरौ	दातृन् (दातृ) ..... (धातृ)
तृतीया	धात्रा	कर्तृभ्याम्	धातृभिः (धातृ) ..... (कर्तृ)
चतुर्थी	नेत्रे विधात्रे	नेतृभ्याम्	नेतृभ्यः (नेतृ) ..... (विधातृ)
पञ्चमी	कर्तुः	कर्तृभ्याम्	कर्तृभ्यः (कर्तृ) हर्तृभ्यः (हर्तृ)
षष्ठी	पितुः	पित्रोः भ्रात्रो	पितृणाम् (पितृ) ..... (भ्रातृ)
सप्तमी	सवितरि अभिनेतरि	सवित्रोः	सवितृषु (सवितृ) ..... (अभिनेतृ)
सम्बोधनम्	हे जामातः! हे नप्तः!	हे जामातरौ!	हे जामातरः (जामातृ) ..... (नप्तृ)

ANSWER:

उदाहरणानुसारं रूपाणि लिखत-

विभक्तिः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमा	पिता <u>भ्राता</u>	पितरौ भातरौ	पितरः (पितृ) <u>भ्रातरः</u> (भ्रातृ)
द्वितीया	दातारम् <u>धातारम्</u>	दातारौ धातरौ	दातृन् (दातृ) <u>धातृन्</u> (धातृ)
तृतीया	धात्रा <u>कर्त्रा</u>	<u>धातृभ्याम्</u> कर्तृभ्याम्	धातृभिः (धातृ) <u>कर्तृभिः</u> (कर्तृ)
चतुर्थी	नेत्रे विधात्रे	नेतृभ्याम् <u>विधातृभ्याम्</u>	नेतृभ्यः (नेतृ) <u>विधातृभ्यः</u> (विधातृ)
पञ्चमी	कर्तुः हर्तुः	कर्तृभ्याम् हर्तृभ्याम्	कर्तृभ्यः (कर्तृ) हर्तृभ्यः (हर्तृ)
षष्ठी	पितुः <u>भ्रातृ</u>	पित्रोः भ्रात्रो	पितृणाम् (पितृ) <u>भ्रातृणाम्</u> (भ्रातृ)
सप्तमी	सवितरि अभिनेतरि	सवित्रोः <u>अभिनेत्रोः</u>	सवितृषु (सवितृ) <u>अभिनेतृषु</u> (अभिनेतृ)
सम्बोधनम्	हे जामातः! हे नप्तः!	हे जामातरौ! हे <u>नप्तारौ</u> !	हे जामातरः (जामातृ) हे <u>नप्तारः</u> ! (नप्तृ)

Question 5:

कोष्ठकेभ्यः समुचितपदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत-

- (क) अहं प्रातः ..... सह भ्रमणाय गच्छामि (पित्रा/पितुः)
- (ख) बाला आपणात् ..... फलानि आनयति। (भ्रातुः/भ्रात्रे)
- (ग) कर्मकराः सेतोः निर्माणस्य ..... भवन्ति। (कर्तारम्/कर्त्तारः)
- (घ) मम ..... तु एतेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि अददात्। (पिता/पितरः)
- (ङ) तव ..... कुत्र जीविकोपार्जनं कुरुतः? (भ्रातरः/भ्रातरौ)

ANSWER:

कोष्ठकेभ्यः समुचितपदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत-

- (क) अहं प्रातः पित्रा सह भ्रमणाय गच्छामि (पित्रा/पितुः)
- (ख) बाला आपणात् भ्रात्रे फलानि आनयति। (भ्रातुः/भ्रात्रे)
- (ग) कर्मकराः सेतोः निर्माणस्य कर्त्तारः भवन्ति। (कर्तारम्/कर्त्तारः)
- (घ) मम पिता तु एतेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि अददात्। (पिता/पितरः)
- (ङ) तव भ्रातरौ कुत्र जीविकोपार्जनं कुरुतः? (भ्रातरः/भ्रातरौ)

ANSWER:

बाला वर्षायाम् छत्रं धारयन्ति।

ते वसयानम् आरोहन्ति।

ते छत्रम् धारयन्ति

वसयानस्य एकः बालकः अस्ति

Page No 81:

Question 7:

अधोलिखितानि पदानि आधृत्य वाक्यानि रचयत-

प्रश्नाः = ...

नवीनः = ...

प्रातः = ...

आगच्छति = ...

प्रसन्नः = ...

ANSWER:

(क) प्रश्ना - ते प्रश्नाः पृच्छन्ति।

(ख) नवीन - सः नवीनः पाठं पठति।

(ग) प्रातः - अहं प्रातः अध्ययनं करोमि।

(घ) आगच्छति - सः ग्रामात् आगच्छति।

(ङ) प्रसन्न - अहं प्रसन्नोऽस्मि।

Question 4:

उदाहरणानुसारं रूपाणि लिखत-

विभक्तिः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमा	पितृ	पितरौ	पितरः (पितृ)
	.....	भ्रातरौ	..... (भ्रातृ)
द्वितीया	दातारम्	दातारौ	दातॄन् (दातृ)
	.....	धातारौ	..... (धातृ)
तृतीया	धात्रा	.....	धातृभिः (धातृ)
	.....	कर्तृभ्याम्	..... (कर्तृ)
चतुर्थी	नेत्रे	नेत्राभ्याम्	नेत्र्यः (नेत्रृ)
	विधात्रे	.....	विधातृभ्यः (विधातृ)
पञ्चमी	कर्तुः	कर्तृभ्याम्	कर्तृभ्यः (कर्तृ)
	.....	.....	हर्तृभ्यः (हर्तृ)
षष्ठी	पितुः	पित्रोः	पितॄणाम् (पितृ)
	.....	भ्रात्रोः	..... (भ्रातृ)
सप्तमी	सवितरि	सवित्रोः	सवितॄषु (सवितृ)
	अभिनेतरि	.....	..... (अभिनेतृ)
सम्बोधनम्	हे जामातः!	हे जामातरौ!	हे जामातरः (जामातृ)
	हे नरः!	.....	..... (नरृ)

Answer:

विभक्तिः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमा	पितृ	पितरौ	पितरः (पितृ)
	भ्रातृ	भ्रातरौ	भ्रातरः (भ्रातृ)
द्वितीया	दातारम्	दातारौ	दातॄन् (दातृ)
	धातारम्	धातारौ	धातॄन् (धातृ)
तृतीया	धात्रा	धातृभ्याम्	धातृभिः (धातृ)
	कर्त्रा	कर्तृभ्याम्	कर्तृभिः (कर्तृ)
चतुर्थी	नेत्रे	नेत्राभ्याम्	नेत्र्यः (नेत्रृ)
	विधात्रे	विधातृभ्याम्	विधातृभ्यः (विधातृ)
पञ्चमी	कर्तुः	कर्तृभ्याम्	कर्तृभ्यः (कर्तृ)
	हर्तुः	हर्तृभ्याम्	हर्तृभ्यः (हर्तृ)
षष्ठी	पितुः	पित्रोः	पितॄणाम् (पितृ)
	भ्रातुः	भ्रात्रोः	भ्रातॄणाम् (भ्रातृ)
सप्तमी	सवितरि	सवित्रोः	सवितॄषु (सवितृ)